

N:o 19.

Ank. till Riksd. Kansli den 28 Mars 1877, kl. 6 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om upphäfvande af gällande bestämmelser angående husförhørs hållande.

Denna motion (N:o 98) har inom Andra Kammaren blifvit väckt af Herr *J. M. Svensson*, som, under förmälan att husförhören skulle vara bland de inrättningar i vårt land, hvilka väl förr i tiden hafva uppfyllt ett viktigt ändamål, men numera blifvit öfverflödiga, föreslagit, »det Riksdagen måtte för sin del besluta, att stadgandet om husförhørs hållande skall till all kraft och verkan upphöra.»

Det lagrum, som ligger till grund för husförhørs hållande, eller 24 kap. 22 § af 1686 års kyrkolag är af följande lydelse:

»Kyrkoherden skall låta sig angelägit vara, att ungdomen i hans socken lärer läsa i bok och förstår sina christendomsstycken; jemväl besöka sina åhörare, thet ena huset efter thet andra, när the å båda sidor kunna ther til hafva beqvämlig tid och lägenhet, och tå efterfråga, huruledes the samt theras barn och tjenstehjon sins emellan sig förhålla, förmanandes them til alt thet, som godt och loffligt är. Wid sådane tillfällen skal han ock undervisa the gamle om the frågor, han vill them i kyrkan föreställa, på thet the måge vara beredde på tjenlige svar och föregå ungdomen med goda exempel.»

Vidare hafva genom åtskilliga Kongl. Förordningar och Bref sedermera meddelats fullständigare och närmare bestämmelser uti ifrågasvarande hänseende.

Grunden för husförhören är sålunda, på sätt motionären antydt, ur gammal; men detta torde långt ifrån att utgöra något skäl för afskaffande af denna institution snarare tala för densammas bibehållande, allra helst som förhören i många landsorter fortfarande med intresse omfattas. Utskottet betvivlar också att allmänna meningen i landet är för en sådan åtgärd.

Jemte det husförhören, om de rätt ledas, bereda dem, som bevista desamma, en andlig uppbyggelse, hvars vigt ej får underskattas, medföra de den stora fördel, att kyrkoherden sättes i tillfälle erhålla en för själavårdens omsorgsfulla handhafvande väl behöflig kännedom om det religiösa tillståndet i församlingen; och den närmare beröring och per-

sonliga bekantkap, som genom förhören åstadkommes emellan pastor och församling, kunde förminska och möjligen till en del uteblifva, derest husförhören afskaffades. Att något examinerande, hvad äldre personer angår, dervid skulle förekomma, dertill gifver kyrkolagen ingen anledning.

Öfver det icke obetydliga besvär, som oftanämnda förhör förorsaka presterskapet, har från dess sida ingen klagan försports; och den, enligt motionärens uppgift, i vissa orter rådande sed, att förhören efterföljas af gästabud, torde ej vara af beskaffenhet att föranleda lagstiftningens ingripande, då det ju helt och hållet beror på den, hos hvilken förhöret hålles, att bestämma huruvida någon sådan förplägning skall ega rum eller icke; oafsedt att man genom Kongl. Förordningen den 18 Januari 1743 sökt motverka en sådan sed.

Enligt Kongl. Brevet den 28 Oktober 1812 skola vid husförhören aflemnas åtskilliga uppgifter till ledning vid mantalsskrifningarne, och icke blott Kongl. Förordningen den 20 Juli 1861 angående mantals- och skattskrifningar utan äfven flera andra författningar innehålla stadganden om »husförhörsbok» och »husförhörslängd». Här af följer åter, att husförhörens upphörande skulle äfven på det borgerliga området medföra rubbningar i bestående förhållanden och i flera afseenden påkalla nya bestämmelser.

Till hvad Utskottet sålunda anfört, anser sig Utskottet slutligen böra lägga den erinran, att ett af särskilde komiterade afgifvet förslag till ny kyrkolag är på Kongl. Majts pröfning beroende; vid hvilket förhållande det ej torde vara lämpligt att för närvarande vidtaga någon partiel förändring i kyrkolagen, med mindre särdeles tvingande omständigheter dertill föranleda. Att några sådana omständigheter i förevarande fall äro för handen, läser dock icke med skäl kunna påstås, äfven om man vore af den åsigt att husförhören äro mindre lämpliga; och får Utskottet alltså vördsamt hemställa,

att motionen icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 28 Mars 1877.

På Utskottets vägnar:

ERIC SPARRE.

Reservationer:

af Herr *von Gegerfelt*, med hvilken Herr *Thomasson* instämt: »Utan att ingå i pröfning om lämpligheten af husförhören, vill jag endast på det senare af Utskottet anförda skäl afstyrka motionen.»

af Herr *Anders Persson*.

Herrar *Philipsson* och *Lyth* hafva anhållit få antecknadt, att de i ärendets behandling inom Utskottet icke deltagit.